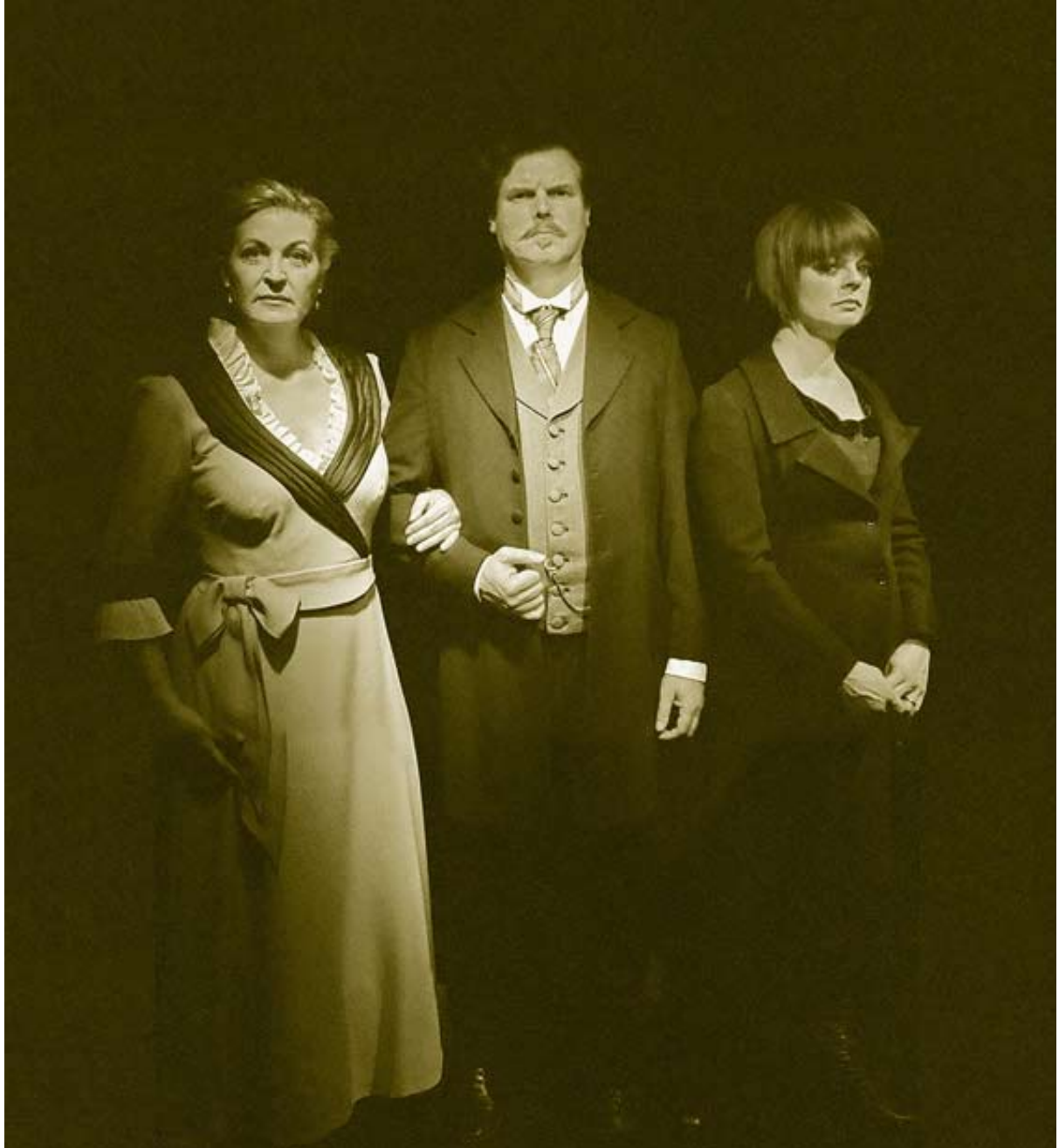

TRIBADERNES NAT

Af P. O. Enquist

SKOLEMATERIALE

Odense Teater 2009/10

TRIBADERNES NAT
Af P. O. Enquist

Spillested
Odense Teater, Værkstedet, Jernbanegade 21, Odense C

Spilleperiode
29. oktober - 26. november 2009

Oversættelse
Henning Ipsen

Isenesættelse
Lane Lind

Scenografi
Stine Martinsen

Medvirkende

Viggo Schiwe

Caroline Marie David

Siri von Essen-Strindberg

August Strindberg

Fotografen

Morten Christensen

Sophie Louise Lauring

Githa Lehrmann

Anders Gjellerup Koch

Frede Tønnes

Indholdsfortegnelse

TRIBADERNES NAT	2
Indledning	4
En presset mand	5
P. O. Enquist	6
P. O. Enquist om TRIBADERNES NAT	7
Isenesætter Lane Lind fortæller	8
Hvem var de?	9
Hvad er en tribade?	12
Strindberg om tribader	12
Har Strindberg fået ret?	13
Dagmar-teatret	13
Uddrag fra TRIBADERNES NAT	14

Indledning

Hermed skolematerialet til forestillingen TRIBADERNES NAT. Stykket blev det helt store gennembrud for dramatikeren Per Olov Enquist, og lynhurtigt blev det oversat og spillet i hele verden.

Per Olov Enquist blander dokumentariske hændelser med fiktion i historien om opsætningen af Strindbergs DEN STÆRKESTE.

Her i materialet kan du læse om stykket og P. O. Enquist og hans motivation for at skrive TRIBADERNES NAT. Læs også uddrag af stykket, baggrundsviden om de dokumentariske dele af stykket med mere.

Skolematerialet er skrevet af Lars Maarup (medlem af skolekontakten), Thomas Tillner samt Odense Teater.

Hvis du har kommentarer til materialet eller har spørgsmål til det, er du velkommen til at kontakte Line Hede Simonsen i Odense Teaters Presseafdeling på line@odenseteater.dk eller pr. telefon 63139253.

En presset mand

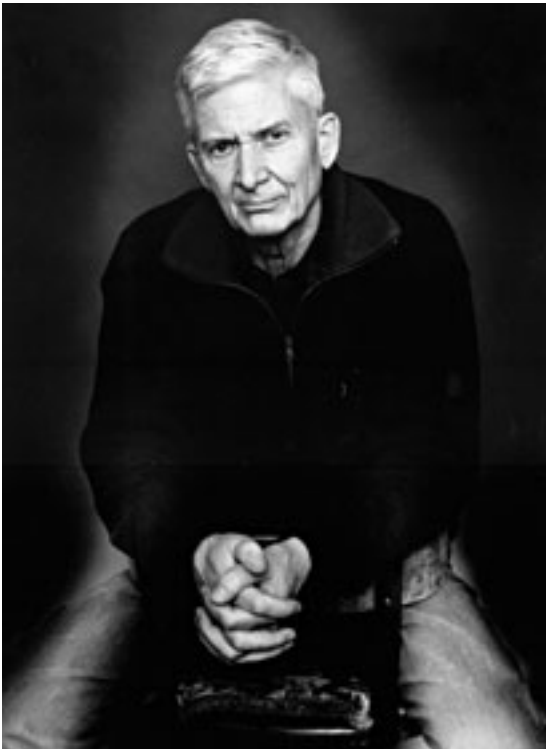
August Strindberg er en af Skandinaviens, måske verdens, allermest kendte og provokerende dramatikere. P. O. Enquists dramatikerdebut om Strindbergs magt og afmagt over for kvinden sikrede ham lige så stor international berømmelse som sin landsmand.

I P. O. Enquists dramatikerdebut fra 1975 - TRIBADERNES NAT - møder vi den fyrreårige Strindberg. Sammen med sin første kone, Siri von Essen, opholder Strindberg sig på Dagmarteatret i København, hvor de sammen med Siris veninde, Marie David, og den danske skuespiller, Viggo Schiwe, arbejder med Strindbergs skuespil DEN STÆRKESTE.

Det strindbergske ægteskab er i opløsning. Strindberg er næsten fallit, uden forlægger, frosset ud af Sverige og ganske desperat både personligt, kunstnerisk og forretningsmæssigt. Opgøret mellem ægtefællerne er desillusioneret og bittert. Som mand føler han sig forfulgt og fornædret af Siri og hendes affærer, og ikke mindst hendes tætte forhold til Marie. Strindberg er bange for ikke at slå til. Han er magtsyg og tyranniserer alt og alle som afløb for sit eget mindreværd.

P. O. Enquist

Per Olov Enquist er født 1934 i Västerbotten i Sverige. Han har skrevet en lang række romaner og dramaer siden sin debut i 1964. Fra 1978 - 93 boede og arbejdede han i Danmark.

Enquist har udviklet en særlig forening af fiktion og dokumentarisme, som er blevet karakteristisk for de fleste af hans skuespil og flere af hans litterære værker. Ved at placere virkelige historiske berømtheder - ofte kendte kulturpersonligheder - i en delvis opdigtet situation, belyses moralske konflikter. Uvisheden om, hvad der er sandhed og fiktion, er et grundlæggende tema i hans forfatterskab.

Se interviews med P.O. Enquist i forbindelse med selvbiografien ET ANDET LIV:
http://www.kb.dk/da/dia/forfatterscene/O90115_enquist.html

P. O. Enquist om TRIBADERNES NAT

Uddrag fra "Et andet liv" Per Olov Enquists selvbiografi fra 2008, udgivet på dansk af Samleren.

"Han bruger en dobbeltlektion på at analysere Strindbergs lille stykke "Den stærkeste". Der er et eller andet galt med det. Ikke svært at se hvis man har forfatterens biografi i frisk erindring. Og det har han. Han har brugt et år på at læse Strindbergs samlede værker i 56 bind, og følger man ham kronologisk er det nemmere at se hvornår han forsvarer sig, og hvorfor. Forfatteren Strindberg har skjult et eller andet i stykket. Afsløret sig selv. Han bliver grebet af entusiasme, og sender de studerende på jagt efter en kriminalgåde: var det sådan at disse to kvinder, der påstod at de sloges om den fraværende mand, i virkeligheden elskede hinanden?"

"En eftermiddag sætter han sig ned og skriver de første sider i det han tror er et radiospil. Måske, muligvis. Det behandler samme problem som han diskuterede med de studerende på UCLA. Det drejer sig om den besynderlige enakter "Den stærkeste" og spørgsmålet om den ubrugelige mand.(...) På to uger er han klar med noget han kalder "Tribadernes nat", som han til sin overraskelse finder ud af er et teaterstykke, hans debut. Faktisk skal stykket ændre hans arbejdsliv, meget hurtigt bliver det oversat til over tredve sprog og i løbet af et hektisk tiår bliver det det mest spillede svenske teaterstykke efter Strindberg, med over trehundrede opsætninger."

Læs mere om TRIBADERNES NAT:

http://books.google.com/books?id=IS_TmfqbnGQC&pg=PA155&lpg=PA155&dq=marie+David+grez&source=bl&ots=NfloyUwJj&sig=bj1qynOHUKwml0_v0aN-c-EQrXO&hl=da&ei=qRvgSsq3HM71-QadOeGvCw&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=OCAwQ6AEwAA#v=onepage&q=marie%20David%20grez&f=false

Isccenesætter Lane Lind fortæller

TRIBADERNES NAT er en blanding af virkelighed og fiktion. Lane Lind iscenesætter dette trekantsdrama på intimsccenen Værkstedet. Hun fortæller om stykket: "Egentlig er det en slags kriminalgåde.

- Er Strindbergs stykke DEN STÆRKESTE i virkeligheden sandheden - eller er det fiktion? Vil han - i sin ophidselse over et forhold han ikke har magt over - hævne sig på de to kvinder, ved at skrive et stykke om en ikke til-stedeværende mand, der har magten? Handler det om ham selv, Siri og Marie? Mens de prøver på stykket bliver Siri ved med at kommentere det, og sige "sikke noget vrøvl - det passer ikke" - men er det rigtigt? Handler det om to kvinder, der slås om en mand - eller elsker de to kvinder faktisk hinanden?

P. O. Enquist fik ideen til sit første teaterstykke, mens han var i Californien for at forelæse om Strindberg på Universitetet. Han satte eleverne til at læse DEN STÆRKESTE og sammenholde det med Strindbergs liv. Det gav afsættet til et dramatisk forsøg på at afdække gåden om DEN STÆRKESTE.

TRIBADERNES NAT er både grusom, rørende og samtidig utrolig morsom. Geniet Strindberg er patetisk i sin mangel på selvværd. Men mænd, der forsøger at få deres vilje ved at stampe i jorden og opføre sig som små børn, er samtidig vildt komiske.

Lidt om personerne i TRIBADERNES NAT - Hvem var de i virkeligheden?

August Strindberg
(1849 - 1912)

Som i flere af sine andre teaterstykker og bøger bruger Enquist i TRIBADERNES NAT en virkelig person som hovedperson, nemlig Sveriges betydeligste dramatiker August Strindberg (1849-1912).

Strindberg var en habil og eksperimenterende kunstmaler og en produktiv forfatter: Mere end 50 skuespil og adskillige romaner og noveller, samt tusindvis af breve, flød fra hans hånd.

Han havde stor viden og et stort ordforråd og fornyede det svenske sprog med sine ordbil- leder og præcise observationer. Han var velbevandret inden for mange videnskabsgrene og skrev om kulturhistorie, kemi, botanik med mere.

Strindberg fulgte tæt i hælene på den 21 år ældre Henrik Ibsen, og etablerede sig som Nor- dens betydeligste naturalistiske dramatiker med værker som FADEREN (1887) og FRØKEN JULIE (1888). Men mens Ibsen i flere af sine stykker lod handlekraftige kvinder få ordet, så blev Strindberg nærmest betragtet som kvindehader. Det var også i denne periode han skrev DEN STÆRKESTE. Strindberg så tilværelsen som en kamp mellem kønnene, klasserne, ra- cerne – og ikke mindst mellem mennesket og Gud.

Strindberg skrev om kvinders magt og seksuelle indflydelse, hvilket gav ham både forfatterkolleger og det svenske politi på nakken adskillige gange. Sidste sæson kunne man bl.a. opleve en opdateret version af August Strindbergs drama FRØKEN JULIE på Odense Teater. Da stykket om den frigjorte Julie i sin tid blev skrevet, var det så grænseoverskridende, at det blev forbudt i Sverige. I flere omgange måtte August Strindberg, på grund af sine omdebatterede artikler og kontroversielle skuespil, forlade Sverige for at leve i frivilligt "eksil". FRØKEN JULIE blev også forbudt i Danmark - men Strindberg sikrede alligevel stykket en dansk urpremiere ved at lade det opføre af amatører.

Kort tid efter – 1890'erne – led han i en periode af sindssyge, hvorefter hans stykker skiftede karakter; han skrev såkaldte 'drømmespil' (et af dem med titlen ET DRØMMESPIL), hvori han med egne ord "søgte at efterligne drømmens usammenhængende, men tilsyneladende logiske form."

Han brød hermed med naturalismen og banede vejen for ekspressionismen og symbolismen i dramaet.

Strindbergs liv var stormomsust som hans malerier: Han var gift tre gange: med Siri von Essen (der optræder i TRIBADERNES NAT, og som spillede den talende rolle ved førsteopførelsen af DEN STÆRKESTE) fra 1877 til 1891, med Frida Uhl (1893-97) og med Harriet Bosse (1901-04).

Blandt August Strindbergs dramaer kan nævnes: HERR BENGTS HUSTRU (1882), FADEREN (1887), FRØKEN JULIE (1888), TIL DAMASKUS (1898-1901), ET DRØMMESPIL (1901) og SPØGELSESSONATEN (1907).

Af Lars Maarup

Kilder:

Den store danske encyklopædi

Oscar G. Brockett: History of the theatre

Henrik Flygare et al: Klar scene

Olof Lagerkrantz AUGUST STRINDBERG Gyldendal 1985

Siri von Essen
(1850 - 1912)

Svensk-finske Siri von Essen var skuespillerinde, men hun fik aldrig sit store gennembrud, blandt andet på grund af tre graviditeter. Strindberg skrev imidlertid flere af sine stykker direkte til hende, her i blandt HERR BENGTS HUSTRU. Opsætningen af DEN STÆRKESTE på Dagmar-teatret var det sidste samarbejdsprojekt imellem de to før de begyndte en lang og sej skilsmisse. Herefter genoptog hun ikke skuespillerfaget mere.

Marie David

Dansk kvinde som levede i Grez sammen med familien Strindberg i en periode.

Viggo Schiwe
(1866 - 1914)

Dansk skuespiller. Gjorde i sine unge år karriere som førsteelsker ved turnerende selskaber i Danmark og Norge. Blev valgt som den første Jean i FRØKEN JULIE på Skandinavisk forsøgsteater. I 1891 forlod han imidlertid teatret og blev journalist og forsikringsagent.

Hvad er en tribade?

Tribade fra græsk TRIBAS af verbet TRIBEIN = Gnide, gnubbe.

Tribas blev brugt i både græske og latinske satirer til at betegne en homoseksuel kvinde - oftest i nedsættende betydning - og kan nærmest gengives på dansk med gniderske eller gnubberske.

Fra de antikke sprog gik ordet i forskellige former over i de nyere europæiske sprog, hvoraf det danske ord tribade altså kommer. Fra omkring midten af 1800-tallet og frem afløses tribade af betegnelsen lesbisk.

Af Thomas Tillner

Strindberg om tribader

Strindberg er i sine breve kendt for at anvende grove og nedsættende skældsord af seksuel karakter: Onanist, luder, sodomit, tribade etc. I et brev fra 1888 til en vis Rudolf Wall skriver han bl.a med henblik på Siri von Essen og hendes veninde Marie David:

"Något som ej just tilltalade mig då jag sedan utjagad ur mitt bo skulle sitta och underhålla ett konkubinät mellan tribader."

STRINDBERG Brev 7: 48 (1888)

Af Thomas Tillner

Har Strindberg fået ret?

Citat fra TRIBADERNES NAT:

Strindberg: "Fremtidens kvinde får ikke brug for os! Vi bliver ikke brugt! (...) Jeg kan mærke det. Der er noget i gære. Jeg mærker det længe før nogen anden!"

I dag er det pigerne, der fylder op i gymnasiet og på universitetet. En mandlig læge bliver et særsyn i fremtiden - og også på byggepladserne er lederne nu kvinder.

Har Strindberg fået ret? Er manden blevet overflødig?

Dagmarteatret

Dagmarteatret var beliggende på hjørnet af Jernbanegade og H.C. Andersens Boulevard i København. Opført i 1881 – 83. I 1889 var August Strindberg i København for at præsentere sit nyetablerede Forsøgsteater. På plakaten stod at man kunne købe billet til "Den stærkeste, Kreditorer og Frøken Julie". Sidstnævnte blev imidlertid forbudt af teatercensuren.

Uddrag fra TRIBADERNES NAT

Stykkets begyndelse

PERSONER:

VIGGO SCHIWE

CAROLINE MARIE DAVID

SIRI VON ESSEN-STRINDBERG

AUGUST STRINDBERG

En temmelig høj, lidt benet kvinde, der har det blonde hår sat op i en knude, rydder energisk og planløst op på scenen . Fjerner f.eks. en natpotte og et vandfad og slæber og stabler ølkasser om bag sætstykker. Rykker eventuelt om på disse, men opgiver, da de er for tunge.

SIRI

(bander med kultiveret stemme på et sprog, der ligner finsk, tager fat, opgiver, ser på sen-gen) Alla minna nossiha raha ... satanas ruppido allat minna ... terve sakussat ... umekassat ... (står stille og gisper) perkele usti nakasat

STRINDBERG

(næsten sniger sig ind, lister, sirligt klædt, lytter med stigende henrykkelse til hendes remse) Eder! Det kan ikke nægtes. Vulgære finske eder!

SIRI

(farer sammen, flov, men samtidig irriteret)

Fupaugust! Som om du forstår finsk.

STRINDBERG

(kredser høfligt om hende, ser kritisk på hende)

Eder på finsk! Den nyudnævnte teaterdirektør for det nye Strindbergteater i København ... henrivende dame ... slæber natpotter og bander på finsk ... ja ja.

Ja ja. Hvornår begyndte prøverne i dag?

SIRI (har fattet sig)

Nej se, den lille 'August lyslevende. Det er fantastisk.

Kommer til Dagmar-teatret i egen person ... og taler lige-frem til mig! Man skal sandelig se meget før ørerne falder af!

STRINDBERG

Høre.

SIRI

Hvad mener du med det?

STRINDBERG

Høre! Høre! Høre! "Man skal se meget før ørerne falder af..." Høre! Høre - ører! Se -- øjne! Du er begyndt at sjuske med dit sprog igen, Det går ikke hvis man vil gøre karriere! Og forsørge sig selv. Helt alene.

SIRI (meget korrekt)

For en halv time siden.

STRINDBERG

For en halv time siden?

SIRI

Hørte jeg forkert ... vent lidt

(granskende)

...spurgte du ikke lige om hvornår prøverne begyndte? Jo, det gjorde du da. Svar: prøverne i dag skal begynde for en halv time siden.

STRINDBERG

(bragt noget ud af balance)

Nå. Javel ja.

(fatter sig)

Men såvidt jeg kan se ... er der ingen der prøver her ..her er da tomt?

SIRI (venligt)

Rigtigt! Du er faktisk ikke så dum!

STRINDBERG

Nå? Og hvad så?

SIRI

Prøven blev udsat en time. Fordi du skrev den lap papir om at du ønskede at overvære aftenens prøve. Derfor ændrede vi tidspunktet! Om jeg så må sige: på opfordring!

STRINDBERG

(glør mistænksomt på stakken af opstabilede ølkasser)
Har du bællet alt det i dig?

SIRI

Det lyder meget sandsynligt!

STRINDBERG

Jamen hvorfor fan står de der så? Hva? Mindst ti kasser... med din voldsomme trang til øl
....Højest besynderligt!

SIRI

Ja, fordi et bryggeri bruger teatret her som depot når der ikke spilles komedie, min ven! Og det er ved Gud ikke ret tit her er blevet spillet! Men de bliver snart fjernet, for nu skal der spilles Strindberg.

STRINDBERG

(rastløst og nervøst)

Ja ja ja. Hvornår kommer de.

SIRI

Aner det ikke! Men øllerne skal nok komme væk til tiden!

STRINDBERG

Skuespillerne, mener jeg, der skal vel for helvede være prøve i aften?

SIRI

Lige om et øjeblik.

STRINDBERG

(pludselig bekymret, nervøs)

Du Siri. Der er noget jeg må tale med dig om før der kommer nogen. Du ved ... helt privat, mellem os to.. familieproblemer og private sager må aldrig komme uden for familien.
(med en vis bevægelse) Det har altid været mit grundprincip!

SIRI

Nå da da. Det var noget helt nyt!

STRINDBERG

Nyt?

SIRI

Jeg troede du tjente dit simple levestandard ved i al anstændighed at skovle alt det private lort sammen du kunne finde om os og udgive det i bogform

STRINDBERG

(brøler)

Jamen det er jo kunst! Litteratur!

SIRI

Nåh, er det kunst ... så må du meget undskylde.

STRINDBERG

Du ved ... det er den historie med Hansen igen. Den helvedes tater der ville tage livet af mig bare fordi jeg meldte ham til politiet. Nu siger de, at han er ude efter mig igen, Han vil genoptage sagen...om Martha. Du ved. Ikke. Han giver ikke op. Det er ... det er ... modbydeligt.

SIRI

Ja, men det er det da.

STRINDBERG

Jeg må tale med dig før

SIRI

Ih hvor er jeg glad for det.

STRINDBERG

Glad?!

SIRI

(uudsigeligt velvillig)

Ja, jeg ved godt at vi forhandler om skilsmisse. Men jeg er så glad for at du alligevel vil tale lidt til lille mig. Sidste uge stødte vi jo sammen i hotellets restaurant ... hvis jeg ikke husker forkert sad du og spiste middag ... sammen med en eller anden bleg andægtig beundrer

STRINDBERG

Min danske oversætter!!!!

SIRI

Sådan som han hang ved dine læber var jeg bange for at du ikke skulle kunne få maden ind

mellem dem. Nå men jeg kom altså af en fejltagelse til at gå gennem restauranten, med ungerne på slæb. Og hilste på Den store Strindberg! Uden at have bedt om tilladelse! Men Den store Strindberg besvarede ikke min hilsen. Du gloede sgu bare på mig som om jeg havde været en fandens død rotte. Eller et par møgbeskidte kasserede underbukser.

STRINDBERG (bedrøvet)
Nu bandede, du igen.

SIRI
Jeg følte mig som en sakutmusset satans koisternusset valmit markussat. Og der kan du med din begrænsede sprogbegevelse få noget at tygge på.

STRINDBERG
(mistænksomt)
Det! Det er ikke finsk. Det var I for fine til at lære! Adelsdamer og finsk! Du bluffer.

SIRI
Som et par kasserede underbukser da.

STRINDBERG
(med stor pondus, skridter rundt om hende med hænderne på ryggen og blikket rettet mod loftet) Man siger at jeg har forstødt dig. Man siger at jeg har taget konsekvensen! af dine mange fejltrin og fejltagelser. Jeg siger folk har ret. Det der er sket var nødvendigt. Det er konkret. Jeg har, for at bruge et konkret ord, forstødt dig. Du er fhv. frue. Vi kan leve sammen i et frit forhold (stadig værdigere og mere overbevisende) ... du kan være min elskerinde. Men du er og bliver forstødt. Jeg agter ikke at tage dig med i selskabet. Vort forhold er rent forretningsmæssigt. Teatret. Børnene. Det er det hele.

SIRI (forbløffet, morer sig)
Gudfaderbevares, sikke en festtale ...

STRINDBERG
Eftersom du er direktør for mit nyoprettede Strindbergteater i København ... udnævnt af mig .. kræver jeg ... hvilket er humant og ikke ubilligt ... at tider overholdes. Prøver afholdes og fuldføres. Regnskaber passes. Den der vil forsørge sig selv og være en fri kvinde må ikke være doven!

SIRI
Hvad angår sagen Martha behøver du i hvert fald ikke være bange.

STRINDBERG

(nervøst)

Hva! Hvad ved du! Hvad er der sket?

SIRI

Jeg mener: hvad havde du egentlig ventet? Først dyrker du nok så dristigt samleje med et pigebarn på 15 år, lige akkurat lovlig. Yndigt. Derefter bliver du nervøs på grund af hendes ... sortsnskede storebror. Anmelder på yderst løst grundlag pigebarnets bror for tyveri. Politiet kommer og sætter ham i tugthuset. Strindberg glad og lettet. Anmeldelsen viser sig at være falsk. Broderen ud efter en uge på vand og brød, naturligvis ude af sig selv af raseri ...

STRINDBERG

(meget distinkt)

Jeg var med andre ord fuldkommen ...

SIRI

Efter en falsk anmeldelse.....

STRINDBERG

fuldkommen .. juridisk sikret!

SIRI

Men han slipper altså ud af fængslet og er rasende.

STRINDBERG

Pigen ikke mindreårig!

SIRI

Og vil tage livet af dig.

STRINDBERG

Lovlig!

SIRI

Og drikker sig kanonfuld en aften

STRINDBERG

Og gjorde det af egen fri vilje!

SIRI

Og prøver at komme gennem væggen ind til os

STRINDBERG

Og broderen var i øvrigt sigøjner!

SIRI

Og råber og dundrer med en hammer. Hvorpå du heltemodigt fordufter og jeg må tage mig af et styk fuld sigøjner med vanæret søster og hele redeligheden for at undgå rets-sag. Og tugthus.

STRINDBERG

(dæmpet)

Du ved jeg har celledræk. Jeg kan ikke ... holde ud at tænke på et fængsel. Hver gang jeg prøver at forestille mig det .. dør jeg en lille smule.

(brøler) For resten var du udmærket klar over at jeg ikke ville tjene penge, hvis jeg røg ind at sidde, din forbandede mær!

SIRI

Jeg giver pokker i din historie med pigebarnet. Den er mig tindrende ligegyldig. Skinsyg er jeg ikke. I øvrigt har jeg talt med fogeden. Mange gange. Sagen er henlagt for tid og evighed.

STRINDBERG

Er det helt sikkert?

SIRI

Det er helt sikkert, lille August.

STRINDBERG

(sætter sig, stirrer tomt lige frem for sig) Ja. Ja ja ja. Du er jo så frygteligt ... urimeligt ... stærk. Ja ja. Stærk det er du. (pause) Tak skal du have. Det har du faktisk klaret med en frygtelig styrke. Ja. Det var så lurvet. Det var så fantastisk lurvet. Jeg var så forfærdelig bange. Så forfærdelig bange,

SIRI

hvorfor skrev du så ikke om det. I stedet for at skrive den frygtelig dårlige og løgnagtige Tschandala, hvor du fratager sigøjnerne al hæder og ære?

STRINDBERG

(eksplosivt)

Fordi! Hvis jeg havde skrevet sandheden, at jeg var bange! Helt usandsynligt bange! Og at jeg løb min vej! Og egentlig slet ikke havde lyst til at gå i seng med den forbandede tøjte! Så ville alle synes jeg havde opført mig som en tøsedreng! (meget roligt og sagligt) og ikke som et mandfolk.

SIRI

Nåh. Nå, sådan.

STRINDBERG

(stiltfærdigt)

Desuden har mine studier af kvindens psyke jo gjort mig interesseret i forbryderpsykologi. Du ved kvinden har også en forbrydernatur ... alt det hænger nøje sammen. Må studeres.

SIRI

(ser længe på ham)

Forbryderen må for resten snart være her.

STRINDBERG

(rædselsslagen)

Hvem? Forbryderen? Kommer han her? Kommer den ,...

SIRI

(engleligt)

Nej ... jeg mente bare min kvindelige medspiller en af de forbrydernaturer du talte om ... jeg troede ,...

STRINDBERG

(stift)

Det var en meget dårlig spøg.

VIGGO SCHIWE

(gør en flot entré, slænger regnfrakken fra sig, tager et smukt trin, breder armene ud mod Siri, smiler charmerende) Den bedårende teaterdirektrice Essen-Strindberg! På sin plads før nogen anden? En sart blomst i teatrets frodige have! Siri!

(går hen mod Siri med udbredte arme, bremses af hendes advarende blik) Ja?

(ser Strindberg, lægger tøvende kursen om mod ham, stadig med udbredte arme, standser let fåret og vifter planløst med hænderne)

STRINDBERG

(iskoldt)

Hvem helvede er det?

SIRI

Ja, jeg skulle måske præsentere ... det er altså August Strindberg og det

SCHIWE

(overstrømmende, foretager en tapper og stort tænkt omstart)

Hr. Strindberg! Jeg tør ikke tro mime egne øjne! Er det selveste hr. Strindberg! Ja! Det må være Dem! Det er Dem! Så må jeg ydmygt bede om lov til at præsentere mig, når jeg nu har den ære for første gang personligt (mer og mer højtideligt, antydning af festtale) at få lov til at gøre bekendtskab med en af samtidens store digtere - ham der med sandhedens lidenskab, klar-syn og mod har skrevet ord, der ligesom har brændt sig gennem huden på os... om jeg så må sige. Jeg har længe på afstand beundret og elsket Dem; nu hvor Dagmarteatret i København har den ære at modtage Dem som gæst, er det en historisk

STRINDBERG

(stift, men smigret)

Åh, jeg ber. Mange tak.

SCHIWE

(nu helt fanget af sin storslåede tale)

Kunne jeg bare give Dem et indtryk af vor hengivenhed! Kunne jeg bare skænke Dem mit hjerte! Kunne jeg bare give Dem ord, der kunne beskrive ... kunne jeg bare give Dem...

STRINDBERG

Kontanter.

SCHIWE

Hvabehar?

STRINDBERG

Kontanter. Hvis De absolut vil give noget,- så giv kontanter.

SCHIWE

Hvordan ...?

STRINDBERG

Jeg har ikke en rød øre. Kontanter altså. Små beløb modtages også.

SIRI

(hurtigt)

Og det er altså kgl. skuespiller Viggo Schiwe, 'der jo indstuderede Jeans rolle i Frøken Julie ... og også skal hjælpe os med at sætte denne forestilling op

SCHIWE

Viggo Schiwe! En af Deres varmeste beundrere!

STRINDBERG

Javel!

(surt)

Jeg har hørt tale om Dem.

SCHIWE

(grænseløst smigret)

Har De hørt tale om mig? Er det sandt? Jah, jeg ved nok, at man mer og mer anser mig for at være en af Danmarks største skuespillere

(tænker efter) ... måske den største ... men at De, hr. Strindberg....

STRINDBERG

(koldt)

Man taler om Dem. Og Siri.

SCHIWE

(lidt mere usikkert)

Taler

STRINDBERG

Som De vel ved ligger Siri og jeg i skilsmissemeforhandlinger. De har derfor sat Dem i hovedet, at De ustraffet! kan pille ved hende! Det kan De fandeme godt opgive! Det her er et teater og ikke et horehus. Og når det er gået op for Dem, skal De udelukkende koncentrere Dem om at holde kæft!

SCHIWE

(rystet)

Hr. Strindberg!

(med hånden på hjertet)

Fru Essen-Strindberg er for mig et menneske, som jeg nærer den aller-allerdybeste respekt og ærbødighed for

STRINDBERG
(brøler)
Godt! Bliv ved med det!

SCHIWE
(forskrækket og hurtigt føjeligt)
.., hvad jeg naturligvis fortsat vil gøre

STRINDBERG
Hvad angår Frøken Julie ... bliver jeg ikke længere overrasket over noget som helst.

SCHIWE
Ikke?

STRINDBERG
Heller ikke over at det blev taget af.

SCHIWE
(drømmende)
Jeans rolle var mig en stor glæde under prøverne.. Jeg fandt at den havde en dybde, en bestræbelse som

STRINDBERG
En tøsedreng ved navn overrettsprokurator Meyer fandt stykket usædeligt og censurerede det. Altså: stop. Man kunne nok stryge noget i teksten. Og prøve at få den igennem. Dermed ville man hakke stykket til plukfisk, men skidt være med det. Vi spiller det for at tjene penge. Men vi kan ikke nå det. Altså: vælger vi noget andet. Den stærkeste. Paria.

SCHIWE
At stryge noget i den tekst ville jo være at forgribe sig på det ville være en forbrydelse ...

STRINDBERG
Hr. Schiwe! Jeg er en forsørgelsesmaskine! Jeg tvinges som en maskine til at producere tekster for at kunne forsørge snyltende kvinder og umælende børn! Damerne kræver blod og penge! Derfor, unge mand, har jeg ikke råd til at have samme sentimentale syn på mine værker som De!

SIRI
(mildt)
Men det er da alligevel udødelige mesterværker er de ikke ?

SCHIWE

Jo jo

STRINDBERG

Ja, naturligvis! Trods alt!

MARIE DAVID

(kommer stille, næsten umærkeligt, ind på scenen, standser, lytter. Hun er måske 25 år, med kortklippet rødt hår, blidt rundt ansigt. Strindberg er den første der får øje på hende. Han stivner, som ramt af lynet. Går et skridt hen mod hende, standser. Der er fuldkommen stille. Schiwe forstår ikke noget; Siri ser forskrækket ud. Marie ser helt roligt på Strindberg, men man kan se at hun er anspændt)
Undskyld jeg kommer for sent.

STRINDBERG

(snurrer rundt, går heftigt hen mod Siri)
Hvad skal det betyde.

SIRI

Ved du ikke det?

STRINDBERG

Ved hvad?

SIRI

Der er jo en stum rolle i "Den stærkeste". Marie var så venlig at sige ja til at spille den.

STRINDBERG

(langsomt, dæmpet til Siri)
Nåh. Så den lille veninde er dukket op igen.

SIRI

Som du ser.

STRINDBERG

(tankefuldt)
Den modbydelige lille danske tribade. Jaså. Så skulle jeg altså have slået hende ihjel med det samme i Grez for tre år siden. Det var ikke nok at smide hende ud.

SIRI

(dæmpet)

Jeg er fri nu. Det er du nødt til at acceptere. Sådan er det.

STRINDBERG

Var det dig, der tog .. initiativet?

SIRI

Det kommer ikke dig ved.

STRINDBERG

Ikke?

SIRI

Det kommer ikke dig ved.

SCHIWE

Frøken David har ... trods sin beskedne teatererfaring.. vist en mangesidet, inderlig og charmerende mimik, der har overbevist mig om at ...

STRINDBERG

Kender De frøken David?

SCHIWE

Nej, ikke personligt, men en så henrivende.....

STRINDBERG

De kender hende altså ikke.

(pause)

Men det gør jeg.

SCHIWE

Har De ... mødt hinanden før

STRINDBERG

Ja desværre. For et år siden sagde rygter, at hun havde drukket sig ihjel. Det var desværre ikke sandt.

SCHIWE

Men man skal da ikke

STRINDBERG

(eksplosivt, stirrer truende på Schiwe)

Jeg hader alle, der slikker min kone! Er det forstået!??

DAVID

Nu er jeg her. Det kan ikke laves om. Jeg har ikke glemt det, der skete, men jeg tager mig ikke af det. Kan vi ikke prøve at være saglige ?

STRINDBERG

(går hen til en stol, griber fat i den, sætter den ned med et heftigt smæld, ser stift på Marie, peger med en pegefinger, der dirrer af raseri, på stolesædet)

Der! Der! Lige der skal frøken David sidde de følgende timer!

(bliver ved med at pege på stolen i stigende oprørthed) Og holde kæft! Det nye stykke, som vi nu prøver på ... for at nå frem til en sikkert katastrofal premiere ... er min egen enakter "Den stærkeste". Af hensyn til de direkte debile, eller for dem af os der måske er analfabeter (langt blik mod Schiwe)

skal jeg tilføje den oplysning, at dette glimrende

(ser sig truende om, ingen vover at protestere)

at dette glimrende stykke har to roller, hvoraf den ene er stum! S som i suffragette, t som i tribade, u som i ussel, m som i mandshader. Stum! De skal altså sidde her! Og være stum!

DAVID

(ryster resigneret på hovedet, smiler, sætter sig på stolen)

Gør jeg ikke alt for dig, Siri?

STRINDBERG

(peger stadig passioneret)

Sidde der! Og uafbrudt og med den yderste viljestyrke og så vidt overhovedet muligt holde kæft!

DAVID

(venligt spørgende)

Hvad har verden dog gjort ved Dem, hr. Strindberg? Sidste gang jeg traf Dem i Grez, var De så blid og venlig. De er jo egentligt et af de blideste, mest følsomme, mest ømfindtlige mennesker jeg kender, og slet ikke

STRINDBERG

(med tilkæmpet ro)

Og dette slynger hun lige i hovedet på mig, det skal man høre.

DAVID

...jeg mener sårbar, men bestemt slet overhovedet ikke ...

STRINDBERG

(iskoldt)

Hent potten , hr. Schiwe; damen er begyndt at, sprede lort.

DAVID

Hvorfor disse utroligt ...virile...vulkanudbrud, som om De er nødt til at lade ... som om De var bange for ellers ikke at være et mandfolk.

SIRI

Kunne du i det mindste ikke prøve at opføre dig civiliceret over for Marie. Det er utroligt uforsonende.... jeg mener, vi levede trods alt sammen næsten et helt år i Grez. Som venner.

SCHIWE

(yderst pinligt berørt)

Jeg skulle måske trække mig tilbage et øjeblik

STRINDBERG

Gør som De vil. Hvis det her er pinligt: så gå. Kom igen når det ikke er pinligt.

SCHIWE

Måske et lille øjeblik

(står og rokker, ubeslutsomt på tæer, bliver der)

STRINDBERG

Selv om der er ikke meget, der ikke er en pine. At huske er også ...

(tier)

...En pine. Men jeg kan ikke lade være. Jeg husker den lille tribades afrejse. Caroline Marie David. Caroline Marie David. Siri som Nattens Dronning. Og hun som tribadernes. Jeg havde ikke troet, at de skulle mødes igen efter tribadernes nat i Grez.

SCHIWE

Hvad var detfor en nat ?

(tier skamfuldt)

STRINDBERG
(ser tankefuldt på Marie)
Caroline. Marie. David.

SIRI
(meget frejdigt)

Nu skal det være! Nu begynder vi! Nu har vi smølet længe nok, nu må vi begynde prøven!
Jeg har ventet i alle de år på at komme tilbage til scenen og nu skal intet standse mig! Nu
går vi i gang! Alle er søde mod hinanden, og August sætter sig der og ser venligt på pigerne,
så begynder vi! Så må vi se, hvor langt vi er kommet!